

будь-яких обставинах, які можуть створювати загрози порушення основних принципів етики, і здатний застерегти професійного бухгалтера від помилки визнати ту чи іншу ситуацію прийнятною тільки тому, що вона прямо не визначена в кодексі як неприпустима [2].

Кодекс визнає, що задачі професії бухгалтера полягають у виконанні роботи відповідно до найвищих стандартів професіоналізму, з метою досягнення найкращих результатів роботи і в цілому у дотриманні суспільних інтересів.

Слід зазначити, що в Україні на даному етапі етичні норми до облікових працівників у письмовій формі законодавчо не закріплено. Вони ґрунтуються на традиціях і звичаях вітчизняної практики бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел

1. Лугова О. І., Єременко А. В., Кириченко І. О., Косовська Ю. С. Професійна етика в роботі бухгалтера. *Modern Economics*. 2019. Вип. 13. С. 154-160. - DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V13\(2019\)-24](https://doi.org/10.31521/modecon.V13(2019)-24).

2. Дубініна М.В., Брашавецька О.В. Світові тенденції і досвід регламентації норм професійної етики бухгалтерів та аудиторів. *Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (28 листопада 2018 р.)*/ відп. ред. О. М. Полінкевич, Л. В. Шостак. – Луцьк, 2018. С. 478-481.

Люба О.І.,

аспірантка, третій рік навчання
кафедри обліку і оподаткування

Науковий керівник: **Задорожний З.-М. В.,**

д-р екон. наук, професор, проректор з наукової роботи,
професор кафедри обліку і оподаткування підприємницької діяльності

Західноукраїнський національний університет

м. Тернопіль

КУРСОВІ РІЗНИЦІ: ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ

Всі підприємства, що провадять зовнішньоекономічну діяльність будь-які розрахунки із іноземними суб'єктами господарювання здійснюють в іноземній валюті. Розрахунки в іноземній валюті завжди призводять до виникнення курсових різниць. Основні методологічні засади відображення в бухгалтерському обліку операцій з іноземною валютою, а також порядок нарахування курсових різниць регламентує НП(С) БО 21 «Вплив змін

валютних курсів», затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000 року №193.

Відповідно до п.4 вище зазначеного стандарту, курсова різниця – це різниця між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти при різних валютних курсах. Валютним курсом слід вважати установлений Національним банком України курс грошової одиниці України до грошової одиниці іншої країни [1].

Варто зазначити, що об'єктами при визначенні курсових різниць виступають монетарні статті балансу (п.8 НП(С) БО 21). До монетарних статей балансу відносять статті балансу про грошові кошти, а також про такі активи й зобов'язання, які будуть отримані або сплачені у фіксованій (або визначеній) сумі грошей або їх еквівалентів(п.4 П(С) БО 21). Статті інші, ніж монетарні статті балансу прийнято вважати немонетарними.

Курсові різниці за монетарними статтями балансу розраховуються на:

- дату балансу;
- дату здійснення господарської операції.

Формула розрахунку курсових різниць має наступний вигляд:

$$KR = \sum \text{валюти} * (KURC2(НБУ) - KURC1(НБУ)), \text{ де}$$

$KURC2(НБУ)$ – це курс Національного Банку України на дату визначення курсової різниці;

$KURC1(НБУ)$ – курс Національного банку на дату здійснення господарської операції;

$\Sigma \text{валюти}$ – сума (вартість) господарської операції.

Курс валюти може змінюватись як в сторону збільшення, так і в сторону зменшення, тому при попередній оплаті та після оплаті курсова різниця може бути як позитивною (додатною) так і негативною (від'ємною).

Порядок відображення в обліку курсових різниць напряму залежить від статті за якою їх розраховують. В залежності від виду діяльності розрізняють курсові різниці від операційної та неопераційної діяльності.

Операційні курсові різниці виникають від основної діяльності та інших видів діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою, неопераційні – від фінансової та інвестиційної діяльності.

Якщо говорити про курсову різницю по імпортних операціях, то вона може бути як операційною (за товари, матеріали), так і не операційною (за основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, капітальні інвестиції).

Воєнний стан введений на території України, а також воєнні дії здійснили негативний вплив на розвиток валютного законодавства України, а також зовнішньоекономічної діяльності в цілому. Основним документом, що регулює порядок здійснення операцій пов'язаних із іноземною валютою є:

- Постанова Правління НБУ «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» № 18 від 24 лютого 2022 року [2];

- Постанова Правління НБУ «Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18» № 102 від 20 травня 2022 року [3].

Відповідно до п.13 Постанови №18, на весь період воєнного стану встановлено фіксований курс гривні до долара США на рівні 29,25грн. Також банки мають право здійснювати операції із клієнтами стосовно купівлі-продажу валюти за курсом, що може відхилитися не більше ніж на 1 % від офіційного курсу Національного банку України, який діє в день здійснення операції [2].

Валюта придбавається резидентом та зараховується на його рахунок за офіційним курсом НБУ, що діяв на дату здійснення господарської операції, проте обслуговуючий банк здійснює придбання валюти за курсом міжбанківського валютного ринку України, саме тут виникає різниця між курсами, що в результаті зараховується до доходів або витрат при продажу валюти.

Курсові різниці від перерахунку грошових коштів в іноземній валюті та інших монетарних статей від операційної діяльності відображаються у складі інших операційних доходів (714 «Дохід від операційної курсової різниці») або витрат (945 «Втрати від операційної курсової різниці»).

У випадку визначення курсових різниць від інвестиційної та фінансової діяльності, то вони відображаються у складі інших доходів (744 «Дохід від неопераційної курсової різниці») чи витрат 974 («Втрати від неопераційних курсових різниць»).

Що стосується курсових різниць, що виникають в результаті перерахунку зобов'язань засновників при створенні статутного капіталу, то їх відображення в обліку здійснюється у складі додаткового капіталу, на рахунках: 423 «Накопичені курсові різниці» / 425 «Інший додатковий капітал».

Список використаних джерел

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» від 10.08.2000 р. №193 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>.

2. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану від 24.02.2022р. № 18 / Постанова Правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text>.

3. Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18» від 20.05.2022р. № 102 / Постанова Правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0102500-22#Text>.